

Přechodná a závěrečná ustanovení**§ 19**

(1) Za sdružení již vzniklá podle tohoto zákona se považují dobrovolné organizace, které vznikly po 30. září 1951, nebo které byly za dobrovolné organizace prohlášeny podle zákona č. 68/1951 Sb., o dobrovolných organizacích a shromážděních, a které nezakly. Tyto organizace jsou pouze povinny do 30. června 1990 oznámit ministerstvu uvedenému v § 7 odst. 1, popřípadě § 11 svůj název, sídlo a stanovy.

(2) Spolky vzniklé před 1. říjnem 1951 se považují za sdružení již vzniklá podle tohoto zákona, pokud nezakly. Jsou povinny do 30. června 1990 oznámit ministerstvu uvedenému v § 7 odst. 1, popřípadě § 11 odst. 4 svůj název a sídlo. Pokud toto neučiní, ministerstvo se jich dotáže, zda hodlají nadále vyvíjet činnost. Nesplní-li spolek povinnost podle věty druhé ani do 31. 12. 1990, bude se mít za to, že tímto dnem zanikl.

(3) Údaje o sdruženích (§ 9 odst. 2) uvedených v odstavcích 1 a 2 oznámí ministerstvo (§ 7 odst. 1) Federálnímu statistickému úřadu k evidenci.

§ 20

Zákon č. 116/1985 Sb., o podmínkách činnosti organizací s mezinárodním prvkem v Československé socialistické republice, zůstává nedotčen.

§ 21

Zrušují se

1. zákon č. 68/1951 Sb., o dobrovolných organizacích a shromážděních, ve znění pozdějších předpisů, pokud jde o dobrovolné organizace;
2. vyhláška ministerstva vnitra č. 320/1951 Ú. l. (č. 348/1951 Ú. v.), o dobrovolných organizacích a shromážděních, ve znění vyhlášky ministra vnitra č. 158/1957 Ú. l., pokud jde o dobrovolné organizace;
3. vládní nařízení č. 30/1939 Sb., o tvoření zvláštních sdružení nepodléhajících platným předpisům o sdružování a o dozoru na ně;
4. § 2 zákona č. 126/1968 Sb., o některých přechodných opatřeních k upevnění veřejného pořádku;
5. § 2 odst. 8 písm. c) zákona č. 128/1970 Sb., o vymezení působnosti Československé socialistické republiky ve věcech vnitřního pořádku a bezpečnosti;
6. § 45 odst. 1 písm. c) zákona č. 194/1988 Sb., o působnosti federálních ústředních orgánů státní správy.

§ 22

Tento zákon nabývá účinnosti dnem 1. května 1990.

Havel v. r.
Dubček v. r.
Čalfa v. r.

84**Z Á K O N**

ze dne 27. března 1990
o právu shromáždovacím

Federální shromáždění Československé socialistické republiky se usneslo na tomto zákoně:

Úvodní ustanovení**§ 1**

(1) Občané mají právo pokojně se shromáždovat.

(2) Výkon tohoto práva slouží občanům k využívání svobody projevu a dalších ústavních práv a svobod, k výměně informací a názorů a k účasti na řešení

veřejných a jiných společných záležitostí vyjádřením postojů a stanovisek.

(3) Za shromáždění ve smyslu tohoto zákona se považují též pouliční průvody a manifestace.

(4) Ke shromáždění není třeba předchozího povolení státního orgánu.

(5) Jsou zakázána shromáždění v okruhu 100 m od budov zákonodárných sborů nebo od míst, kde tyto sbory jednají.

§ 2

Za shromáždění ve smyslu tohoto zákona se nepovažují:

- a) shromáždění osob související s činností státních orgánů upravená jinými právními předpisy;
- b) shromáždění související s poskytováním služeb;
- c) jiná shromáždění nesloužící účelu uvedenému v § 1 odst. 2.

Svolání shromáždění

§ 3

Shromáždění může svolat občan starší 18 let nebo československá právnická osoba, anebo skupina osob (dále jen „svolavatel“).

§ 4

(1) Shromáždění musí být oznamována národnímu výboru (§ 16) s výjimkou:

- a) shromáždění pořádaných právníky osobami přístupných jen jejich členům či pracovníkům a jmenovitě pozvaným hostům;
- b) shromáždění pořádaných církvemi nebo náboženskými společnostmi v kostele nebo v jiné modlitebně, procesí, poutí a jiných průvodů a shromáždění sloužících k projevům náboženského vyznání;
- c) shromáždění konaných v obydlích občanů;
- d) shromáždění jmenovitě pozvaných osob v uzavřených prostorách.

(2) Na shromáždění, které podléhá oznamovací povinnosti, může národní výbor vyslat svého zástupce, jemuž je svolavatel povinen vytvořit podmínky pro řádné plnění jeho úkolů, zejména mu umožnit sledování průběhu shromáždění a provedení úkonů nezbytných k případnému rozpuštění shromáždění.

(3) Národní výbor může určit místo v obci, kde lze konat shromáždění k účelu uvedenému v § 1 odst. 2 bez oznámení. Přitom může stanovit dobu, v níž se taková shromáždění konat nesmějí.

§ 5

(1) Svolavatel je povinen shromáždění písemně oznámit národnímu výboru tak, aby národní výbor oznámení obdržel alespoň 5 dnů předem. Národní výbor může v odůvodněných případech přijmout oznámení i v kratší lhůtě. Za právnickou osobu předloží oznámení ten, kdo je v této věci zmocněn jednat jejím jménem. Oznámení může být předloženo též osobně v pracovní den v době mezi osmou a patnáctou hodinou. Národní výbor vytvoří podmínky, aby oznámení mohla být řádně přijímána.

(2) V oznámení musí svolavatel uvést:

- a) účel shromáždění, den a místo jeho konání a dobu zahájení; jde-li o shromáždění na veřejném pro-

stranství, též předpokládanou dobu jeho ukončení;

- b) předpokládaný počet účastníků shromáždění;
- c) opatření, která provede, aby se shromáždění konalo v souladu se zákonem, zejména počet pořadatelů, které k organizaci shromáždění určí, a způsob jejich označení;
- d) má-li jít o pouliční průvod, výchozí místo, cestu a místo ukončení;
- e) jméno, příjmení, rodné číslo a bydliště svolavatele, u právnické osoby její název a sídlo a jméno, příjmení a bydliště toho, kdo je zmocněn v této věci jednat jejím jménem;
- f) jméno, příjmení a bydliště toho, kdo je zmocněn jednat v zastoupení svolavatele.

(3) Má-li se shromáždění konat pod širým nebem mimo veřejná prostranství, je svolavatel povinen k oznámení přiložit souhlas toho, kdo je vlastníkem, případně uživatelem pozemku.

(4) Je-li oznámení předloženo osobně, národní výbor to svolavateli písemně potvrdí s uvedením dne a hodiny, kdy byla oznamovací povinnost splněna.

(5) Neuvede-li svolavatel údaje podle odstavce 2 a odstavce 3 anebo jsou-li uvedené údaje neúplné nebo nepřesné, národní výbor na to svolavatele při osobním předložení oznámení upozorní s tím, že nebudou-li tyto vady odstraněny, nepůjde o platné oznámení. Svolavatel je oprávněn na místě oznámení potřebným způsobem doplnit nebo upravit. Bylo-li oznámení předloženo jiným způsobem, národní výbor svolavatele na vady neprodleně písemně upozorní. Povinnost svolavatele podle odstavce 1 je splněna, jestliže vady oznámení byly odstraněny ve lhůtě tam uvedené.

§ 6

Oprávnění a povinnosti svolavatele

(1) Svolavatel je oprávněn činit všechna opatření ke svolání shromáždění. Zejména je oprávněn v souladu s oznámeným účelem shromáždění osobně či písemně nebo jinak zvat k účasti na něm. Svolavatel má též právo, aby pozvání na shromáždění bylo ve vhodném čase vyhlášeno místním rozhlasem. Národní výbory a jiné státní orgány a organizace podle možností a okolností poskytují svolavateli pomoc.

(2) Oprávnění svolavatele podle odstavce 1 zaniká, nebyla-li platně splněna oznamovací povinnost podle § 5 nebo bylo-li shromáždění zakázáno.

(3) Je-li důvodná obava, že shromáždění bude rušeno, může svolavatel požádat národní výbor nebo příslušný útvar Veřejné bezpečnosti, aby shromáždění byla poskytnuta ochrana.

(4) Svolavatel je oprávněn vydávat přímo nebo s pomocí pořadatelů účastníkům pokyny k zajištění řádného průběhu shromáždění.

(5) Svolavatel je povinen

- a) poskytnout národnímu výboru na jeho žádost součinnost nezbytnou k zajištění řádného průběhu shromáždění a splnit povinnosti stanovené zvláštními právními předpisy;
- b) zajistit potřebný počet způsobilých pořadatelů starších 18 let;
- c) řídit průběh shromáždění tak, aby se podstatně neodchylovalo od účelu shromáždění uvedeného v oznámení;
- d) dávat závazné pokyny pořadatelům;
- e) dbát o pokojný průběh shromáždění a činit opatření, aby nebyl narušován;
- f) shromáždění ukončit.

(6) Nepodaří-li se svolavateli při narušení pokojného průběhu shromáždění zjednat nápravu, požádá o potřebnou pomoc národní výbor nebo útvar Veřejné bezpečnosti. Může tak učinit též, jestliže se účastníci po ukončení shromáždění pokojně nerozejdou.

(7) Vzejde-li ze shromáždění petice, postupuje se podle zvláštních předpisů.¹⁾

(8) Ustanovení předchozích odstavců se přiměřeně vztahují i na shromáždění, která podle § 4 nemusí být oznamována.

§ 7

Povinnosti účastníků shromáždění

(1) Účastníci shromáždění jsou povinni dbát pokynů svolavatele a pořadatelů podle § 6 a zdržet se všeho, co by narušilo řádný a pokojný průběh shromáždění.

(2) Po ukončení shromáždění jsou jeho účastníci povinni se pokojně rozejít. Je-li shromáždění rozpuštěno, jsou povinni neprodleně opustit místo shromáždění. V rozchodu jim nesmí být žádným způsobem bráněno.

(3) Účastníci shromáždění nesmějí mít u sebe střelné zbraně nebo výbušniny. Rovněž nesmějí mít u sebe jiné předměty, jimiž lze ublížit na zdraví, lze-li z okolností nebo z chování účastníků usuzovat, že mají být užity k násilí nebo pohrůzce násilím.

Úkoly národního výboru

§ 8

Národní výbor může s ohledem na místní podmínky nebo na veřejný pořádek navrhnout svolavateli, aby se shromáždění konalo na jiném místě nebo v jinou dobu.

§ 9

Národní výbor může svolavateli uložit, aby shromáždění konané ve večerních hodinách bylo ukončeno tak, aby nedošlo k nepřiměřenému rušení nočního klidu.

§ 10

(1) Národní výbor, jemuž bylo shromáždění oznámeno, je zakáže, jestliže by oznámený účel shromáždění směřoval k výzvě:

- a) popírat nebo omezovat osobní, politická nebo jiná práva občanů pro jejich národnost, pohlaví, rasu, původ, politické nebo jiné smýšlení, náboženské vyznání a sociální postavení nebo k rozněcování nenávisti a nesnášenlivosti z těchto důvodů;
- b) dopouštět se násilí nebo hrubé neslušnosti;
- c) jinak porušovat ústavu a zákony.

(2) Národní výbor shromáždění zakáže též tehdy, jestliže

- a) se má konat na místě, kde by účastníkům hrozilo závažné nebezpečí pro jejich zdraví,
- b) na stejném místě a ve stejnou dobu se má podle dříve doručeného oznámení konat jiné shromáždění a mezi svolavateli nedošlo k dohodě o úpravě doby jeho konání; nelze-li určit, které oznámení bylo doručeno dříve, rozhodne se za účasti zástupců svolavatelů losováním.

(3) Národní výbor může shromáždění zakázat, má-li být konáno v místě, kde by nutné omezení dopravy a zásobování bylo v závažném rozporu se zájmem obyvatelstva, lze-li bez nepřiměřených obtíží konat shromáždění jinde, aniž by se tím zmařil oznámený účel shromáždění.

(4) Národní výbor nemůže shromáždění zakázat z důvodů uvedených v odstavcích 2 a 3, jestliže svolavatel přijal návrh národního výboru podle § 8.

§ 11

(1) O zákazu shromáždění (§ 10) nebo době jeho ukončení (§ 9) rozhodne národní výbor bezodkladně, nejpozději však do tří dnů od okamžiku, kdy obdržel platné oznámení.

(2) Národní výbor písemně vyhotovení rozhodnutí vyvěsí na své úřední desce a rozhodnutí vyhlásí místním rozhlasem nebo jiným obdobným způsobem; pokud se má shromáždění konat na území dvou nebo více obcí, národní výbor zajistí, aby jeho rozhodnutí bylo vyhlášeno v obcích, v nichž se shromáždění má konat. Vyvěšením na úřední

¹⁾ Zákon č. 85/1990 Sb., o právu petičním

desce je rozhodnutí svolavatelů doručeno. Na žádost svolavatele mu národní výbor vydá písemné vyhotovení rozhodnutí. Pokud národní výbor ve lhůtě uvedené v odstavci 1 nevyvěsí písemné vyhotovení rozhodnutí na své úřední desce, může svolavatel shromáždění uspořádat.

(3) Proti rozhodnutí národního výboru podle odstavce 1 může svolavatel do 15 dnů od doručení podat opravný prostředek²⁾ u soudu, k němuž přiloží písemné vyhotovení rozhodnutí²⁾. Pro řízení platí obdobně ustanovení občanského soudního řádu o přezkoumávání rozhodnutí jiných orgánů²⁾. Opravný prostředek nemá odkladný účinek. Soud rozhodne do tří dnů. Rozhodnutí zruší, jestliže nebyly dány důvody k zákazu shromáždění. Svolavatel je pak oprávněn shromáždění uspořádat podle původního oznámení nebo později tak, aby shromáždění bylo uskutečněno do 30 dnů od právní moci rozhodnutí soudu. Jestliže shromáždění uspořádá v pozdější době, vyrozumí o tom národní výbor nejpozději 1 den před konáním shromáždění.

§ 12

(1) Jestliže se shromáždění koná, ačkoliv bylo zakázáno, zástupce národního výboru vyzve svolavatele, aby shromáždění neprodleně ukončil. Pokud svolavatel neučiní účinná opatření, aby se účastníci pokojně rozešli, sdělí zástupce národního výboru účastníkům, že shromáždění je rozpuštěno a vyzve je, aby se pokojně rozešli. Sdělení musí obsahovat důvody k rozpuštění a upozornění na následky neuposlechnutí této výzvy a musí být učiněno takovým způsobem, aby bylo účastníkům srozumitelné a aby se s ním všichni účastníci shromáždění mohli seznámit.

(2) Za nepřítomnosti zástupce národního výboru může shromáždění uvedené v odstavci 1 rozpustit způsobem tam stanoveným i příslušník Veřejné bezpečnosti ve službě.

(3) Shromáždění, které se koná, aniž bylo oznámeno podle § 5, bude způsobem uvedeným v odstavci 1 rozpuštěno, jestliže nastaly okolnosti, které by odůvodnily jeho zákaz podle § 10 odst. 1 až 3. To platí i pro shromáždění, která nebyla svolána. Odpovědnost svolavatelů za přestupek není dotčena, i když shromáždění nebylo rozpuštěno.

(4) Způsobem uvedeným v odstavci 1 se postupuje i tehdy, jestliže shromáždění konané ve večerních hodinách pokračuje i po stanovené době ukončení (§ 9).

(5) Shromáždění, které bylo oznámeno a nebylo zakázáno, může být způsobem uvedeným v odstav-

ci 1 rozpuštěno, jestliže se podstatně odchýlilo od oznámeného účelu takovým způsobem, že v průběhu shromáždění nastaly okolnosti, které by odůvodnily jeho zákaz podle § 10 odst. 1.

(6) Shromáždění uvedená v odstavci 3 a v odstavci 5 může zástupce národního výboru rozpustit způsobem stanoveným v odstavci 1, jestliže účastníci shromáždění páchají trestné činy a náprava se nepodařilo zjednat jiným způsobem, zejména zákrokem proti jednotlivým pachatelům. V nepřítomnosti zástupce národního výboru tak může učinit náčelník příslušného útvaru Veřejné bezpečnosti nebo velící příslušník.

§ 13

Proti rozpuštění shromáždění může svolavatel nebo účastník shromáždění do 15 dnů podat námitky u soudu. Soud rozhodne, zda shromáždění bylo nebo nebylo rozpuštěno v souladu se zákonem. Pro řízení platí obdobně ustanovení občanského soudního řádu o přezkoumávání rozhodnutí jiných orgánů.²⁾

§ 14

Přestupek proti právu shromážděvacímu

(1) Tomu, kdo svolává nebo pořádá shromáždění, aniž splnil oznamovací povinnost, nebo pořádá shromáždění, které bylo zakázáno, anebo závažně poruší jinou povinnost svolavatele podle tohoto zákona, může být uložena pokuta do výše 1000,- Kčs.

(2) Stejná pokuta může být uložena tomu, kdo

- a) neuposlechne pořádkových opatření svolavatele anebo určených pořadatelů shromáždění nebo těmto osobám brání v plnění jejich povinnosti;
- b) neoprávněně ztěžuje účastníkům shromáždění přístup na shromáždění nebo jim v tom brání;
- c) jako účastník shromáždění má u sebe střelnou zbraň nebo výbušninu anebo jiné předměty, jimiž lze ublížit na zdraví, a lze-li z okolností nebo z jeho chování usuzovat, že mají být užity k násilí nebo pohrůžce násilím;
- d) neoprávněně vnikne do shromáždění;
- e) nepřístojným chováním brání účastníkům ve splnění účelu shromáždění;
- f) brání účastníkům, aby se pokojně rozešli.

(3) Jinak o přestupku a jeho projednání platí obecné předpisy.³⁾

²⁾ Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů (§ 244-250).

³⁾ Zákon č. 60/1961 Sb., o úkolech národních výborů při zajišťování socialistického pořádku, ve znění pozdějších předpisů. Zákon č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád).

Společná ustanovení**§ 15**

Na shromáždění občanů k účelu uvedenému v § 1 odst. 2, která nebyla svolána (§ 5), se vztahují § 1, 2, § 4 odst. 3, § 7, § 12 odst. 3 a 6, § 13 a 14.

§ 16

Pro řízení podle § 11 tohoto zákona platí ustanovení § 3 odst. 1 až 3, § 46, 47 a 52 zákona o správním řízení.⁴⁾ Řízení se považuje za zahájené dnem, kdy národní výbor obdržel oznámení; účastníkem řízení je svolavatel.

§ 17

Je-li v tomto zákonu lhůta určena počtem dnů, rozumí se jedním dnem doba 24 hodin od události, k níž se lhůta váže.

§ 18

Veřejným prostranstvím se pro účely tohoto zákona rozumějí pozemní komunikace (s výjimkou neveřejných účelových komunikací),⁵⁾ jako náměstí, třídy a ulice, jakož i další prostory pod širým nebem přístupné každému bez omezení.

§ 19

Ustanovení zákonů o mimořádných opatřeních v době výjimečných poměrů nebo války a o opatřeních proti šíření přenosných nemocí nejsou tímto zákonem dotčena.

§ 20

Trestní zákon č. 140/1961 Sb., ve znění pozdějších předpisů, se doplňuje tak, že za § 197a se vkládá nový § 197b, který včetně nadpisu zní:

„§ 197b**Porušení svobody sdružování a shromažďování**

(1) Kdo jiného násilím nebo výhrůžkami omezuje ve výkonu jeho sdružovacího nebo shromažďovacího práva, bude potrestán odnětím svobody až na dva roky nebo nápravným opatřením nebo peněžitým trestem.

(2) Kdo se násilím nebo výhrůžkami protíví pořádkovým opatřením svolavatele anebo určeným pořadatelům shromáždění, které podléhá oznamovací povinnosti, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok nebo nápravným opatřením nebo peněžitým trestem.“

§ 21**Zrušovací ustanovení**

Zrušují se:

1. zákon č. 68/1951 Sb., o dobrovolných organizacích a shromážděních, ve znění pozdějších předpisů, pokud jde o shromáždění;
2. vyhláška ministra vnitra č. 320/1951 Ú. 1. (č. 348/1951 Ú. v.) o dobrovolných organizacích a shromážděních, ve znění pozdějších předpisů, pokud jde o shromáždění;
3. § 1 a 3 zákona č. 126/1968 Sb., o některých přechodných opatřeních k upevnění veřejného pořádku;
4. § 40 zákona č. 40/1974 Sb., o Sboru národní bezpečnosti.

§ 22**Účinnost**

Tento zákon nabývá účinnosti dnem vyhlášení.

Havel v. r.

Dubček v. r.

Čalfa v. r.

⁴⁾ Zákon č. 71/1967 Sb.

⁵⁾ Zákon č. 135/1961 Sb., o pozemních komunikacích (silniční zákon), (úplné znění č. 55/1984 Sb.).